

Af Lotte Prætorius
medlem af ledergruppen i G-bestyrelsen

Henning Nyegaard Holm
forperson for E-bestyrelsen

DEN LEVENDE SKRIFT

Kort før jul eksploderede diskussionen om den nye AI-teknologi ChatGPT. Hvilke konsekvenser får den for elevernes skrivekompetencer? Skal vi lade skolerne begrænse brugen? Eller skal vi omfavne skrive-robotten? I denne diskussion kan vi ikke lade være med at stille det vigtigste spørgsmål af alle: Hvorfor skal vi skrive?

Helt tilbage til skriftens tidlige historie har den været en landvinding for vores erkendelse, dannelse og kreativitet. Selve definitionen af civilisation begyndte med de første skrifttegn.

Den levende skrift, skrevet af levende mennesker, bygger på et erfaringsgrundlag af levet viden. At skrive er en proces, hvor eleverne ikke blot lærer sig selv bedre at kende, men også får kastet et nysgerrigt lys ud på verden. Tanken forbliver ikke bare i et virtuelt vakuum, men den slynges med flammeskrift ud i rummet. Chat-robotten erklærer selv, at som *"en kunstig intelligens er jeg ikke i stand til at have en fysisk eksistens eller have personlige oplevelser (...) Jeg er blot en teknologisk løsning designet til at besvare spørgsmål og hjælpe mennesker"*.

Med den sidste sætning knytter ChatGPT sig til en anden dimension af skriften, som har været til stede fra begyndelsen. Skriften som et forholdsvis koldt og upersonligt praktisk redskab. De tidligste arkæologiske fund af skrift er ikke helligskrifter eller poesi men lagerlister.

Mellem den varme personlige skrift og den kolde bogholderskrift findes i dag talrige mellemformer, herunder skriften som et middel til at deltage i den demokratiske samtale. Noget af formålet med den debatterende artikel på stx, essayet på hhx og kronikken på htx er netop at myndiggøre eleverne som demokratiske skribenter, der kan give udtryk for deres holdning.

Motivationen til at skrive kan på samme måde drives af flere forskellige impulser - det mere indadvendte, personlige behov for at erkende eller føle sig frem og det mere udadvendte ønske om at udtrykke sig og påvirke verden. Disse forskellige motivationer kan hos eleverne både befrugte og modvirke hinanden - det kan være motiverende, at en tekst skal bruges af andre, og det kan være skræmmende, at andre

skal se ens tekst.

En del af problemet for skriften i dag, som samtidig er det, som ChatGPT lever af, er den enorme mængde af mere eller mindre relevant tekst, der produceres. I mange tilfælde er der tale om tekster, som kun læses af få. I en tid hvor tidspres gør det sværere og sværere at levere individuel feedback til eleverne, kan de måske også få en fornemmelse af, at deres skrift drukner i mængden og aldrig bliver set, hvilket heller ikke ligefrem er motiverende for kreativitet eller individualitet.

Skal vi lade eleverne omfavne den kunstige intelligens? Læne os tilbage og vente på at næste AI-gennembrud bliver en chat-robot, der kan rette opgaverne?

Måske kan eleverne udvikle deres skrivekompetencer sammen med skrive-robotten? Måske kan ChatGPT opfattes som en teknologisk forlængelse af avantgardisternes forsøg med automatskrift, ready-made osv? Et nyt kreativt redskab - en idéskaber snarere end en dræber af originalitet? Man kunne også forestille sig, at der lå et potentiale i chat-robotens evne til at være hjælpelærer i forhold til grammatik og sproglig korrekthed.

Chat-robotten vil efter alt at dømme føre til mere plagiat. Et problem, som vi allerede bruger for meget tid på. Men det teknologiske våbenkapløb er i gang - og der findes allerede løsninger, der kan afsløre robot-plagiat. Den ultimative løsning er selvfølgelig at gribe tilbage til teknologier, som allerede i dag bruges langt mere i andre uddannelsessystemer end det danske: pen og papir. Spørgsmålet er, om det er den vej vi ønsker at gå?

ChatGPT er også udtryk for et tids- og præstationspres, som rammer ikke bare eleverne men hele samfundet! Deadline skal overholdes! Derfor må vi også se nuanceret på stigningen i elevernes plagiering. Det skyldes ikke kun lettere muligheder for plagiering, men det sker også i nogle tilfælde af nød.

Vi må under alle omstændigheder lede efter veje til at øge motivationen til at skrive og åbne skrivningen mere op i undervisningen! Det er heldigvis noget vi og uddannelsespolitikerne i forvejen bør have fokus på!